

Тетяна ГОРИЦВИТ (Лун'ова) – прозаїк, лінгвіст, викладач, еко-активіст, член Національної спілки письменників України (2015).

Народилася в місті Києві. Здобула фах філолога в Полтавському державному педагогічному інституті імені В. Г. Короленка. Захистила кандидатську дисертацію з англійської мови в Київському національному лінгвістичному університеті. Викладає англійську мову в рідній альма-матер.

Пише для дітей і дорослих. Багато часу приділяє зустрічам із юними читачами, тісно співпрацюючи з Полтавською обласною бібліотекою для дітей імені Панаса Мирного. Регулярно бере участь в еко-просвітницьких заходах, зокрема в передачах на Полтавському обласному радіо.

Авторка книги новел та акварелей «Рукописи не форматуються» (Полтава, 2010), роману-перформатива «Знайти Лева» (Полтава, 2010), казок для дітей «Усі ми будемо королевами, або Казка про Маринку та Мишенятко» (Київ, 2012), «Зайченятко У» (Київ, 2015), «Казка про шишку, яка мріяла стати їжачком» (Полтава, 2016). Найновіша публікація – книга «Еко-зум, або Пильнуймо важливі еко-деталі» (Полтава, 2017).

Лауреатка конкурсу «Книжковий дивосвіт України» (Київ, 2010) у номінації «Дебют молодого автора», літературної премії імені Леоніда Бразова в номінації «Проза» (Полтава, 2011) та Полтавської обласної премії імені Панаса Мирного в номінації «Література» (Полтава, 2016).

УКРАДЕНА МАДОННА

Моххамед незадоволено насупився, побачивши зів'ялі айстри. Однак Григорій був доволі впевненим у собі, щоб не зважати на те, яке враження його студія справляла на потенційних клієнтів. Він брався за замовлення, тільки якщо сходилися на ціні не меншій за десять тисяч, і був переконаний, що художник із такою популярністю, як у нього, може собі дозволити не перейматися розкиданими по всіх закутках порожніми пляшками, розсипаними прямо під ногами пустими тюбиками з-під фарб, неприбраними і вже аж запліснявілими рештками піц і тістечок упереміш із давніми і свіжими недопалками зі слідами губної помади широкої кольорової гами, а тим паче забутими в склянці без води квітами.

Цього разу зійшлися на двадцяти п'яти тисячах. Моххамеду терміново потрібен був портрет його молодій дружини. Замовник скупо пояснив Григорію, що він уладнав усі свої справи в Україні, повертався на батьківщину, забираючи із собою дружину-українку, і хотів залишити її батькам щедрий подарунок.

Окрім терміновості виконання замовлення, що не було чимось винятковим – клієнтам часто не

терпілося, Моххамед поставив Григорієві дві особливі умови. Перша: під час усіх сесій його дружину супроводжуватиме його молодший брат Алішер. «Ага, від мене сторожитиме», – подумки хіхікнув Григорій: він був високої думки не лише про свою майстерність портретиста, а й про свої якості зважливого мачо. Друга: Григорій не повинен нікому розповідати про те, що він малював портрет Моххамедової дружини. У Григорієвій пам'яті невиразно спливла дивом не прогуляна лекція з куцою інститутського курсу культури Сходу про заборону в мусульманському мистецтві зображати людей, і він майже з повагою до Моххамеда подумав, що такий учинок з його боку дуже благородний щодо батьків тієї українки, яка стала його дружиною. Проте Григорій припинив розмірковувати в цьому напрямку, а зосередився на торгові.

Ціна у двадцять п'ять тисяч, здавалося, влаштувала обидві сторони. Яку калькуляцію в цю суму заклав Моххамед, залишилося невідомо, а Григорій розрахував так: десять тисяч за роботу, десять – за терміновість, п'ять – за мовчання. Усе-таки п'ять тисяч – непогана плата за зберігання таємниці.

Наступного дня Алішер та Моххамедова дружина з'явилися вчасно, точно о домовленій годині, Григорій навіть не встиг викинути айстри і звільнити склянку. Далі була звичайна сесія. Григорій намагався не звертати уваги на Алішера-наглядача, щоб повністю зосередитися на роботі, і це йому невдовзі вдалося, тим паче що молодший брат поводився дуже тихо і спокійно. Обличчя Моххамедової дружини легко лягало на полотно, і Григорій був цим дуже задоволений; якби Моххамед привів її на переговори, Григорій, може, навіть кількома тисячами поступився би: з людей із таким типом обличчя, що легко писався, він брав зазвичай менше; однак Моххамед прийшов до нього тоді у студію сам і погодився на названу ціну. Так що тепер у Григорія була легка і приємна робота.

Протягом наступних двох днів нічого особливого не трапилося. Короткий і водночас рішучий дзвінок рівно о призначеній годині, мовчазна сесія, далі робота над відтінками і світлотінню. Вечорами Григорій зустрічався в барі зі своїм арт-дилером. Цей молодий, проте дуже перспективний і надзвичайно амбітний арт-дилер прозивався Віктор: із наголосом на останньому складі на кшталт Віктора Гюго, але представлявся як Гого – скорочено від Гогошвілі чи Гогошиані. Заклопотаний створенням ефектного іміджу, Гого не пам'ятав точно, яке саме прізвище залишив йому у спадок його далекий грузинський пращур, і його цілком влаштовувало, що у столичних мистецьких колах його називали Ого. Він справді мав плани «ого», ба й навіть «ого-го-го», заміряючись на Сотсбіс та Крістіс.

Григорій розробляв із Віктором черговий проєкт, вони успішно співпрацювали вже не перший рік. Цього разу запускали «Сучасних жінок України» – добірку із двадцяти п'яти епатажно-еротичних полотен у стилі, близькому до фотореалізму. Спершу серію було названо «Сучасні українські жінки», і Григорій запросив натурниць із типово східнослов'янськими рисами обличчя, однак невдовзі Вікторові саянула чергова геніальна ідея, і вони змінили назву, а заодно й концепцію проєкту, від чого колекція дуже виграла, збагатившись шоколадними і жовтопергаментними обличчями мулаток та емігранток. І Григорій, і Віктор поклали значні надії на «Жінок», готуючись не лише успішно їх виставити в Центрі сучасного мистецтва, а й протиснути на Венеціанське бієнале...

Третього дня молода жінка несподівано прийшла одна. Григорій аж оторопів від подиву.

– Алішер сказав чоловікові, що Вас нічого боїться, – пояснила йому Моххамедова дружина.

Григорія таке пояснення образило. Йому раптом захотілося схопити її і грубо довести всім, що його є чого боятися. Але дівчина, вочевидь, прочитала це на його обличчі й додала:

– До того ж у мене є газовий балончик.

І вони розпочали сесію. Григорій ще довго злився і довше, ніж зазвичай, готував фарби. Нарешті налаштувавшись на роботу, він поглянув на жінку – і вперше її побачив. Вона сяяла предковичною непорочною красою. Григорій аж примружився на якусь мить.

Він спершу не розгледів її, концентруючись на правильних рисах, типовому українському овалові обличчя та розрізі очей. Хоч як художник, як професіонал, чим завжди дуже пишався, мав би помітити цей ореол. Можливо, виправдовував Григорій сам себе, присутність Алішера притлумлювала саяво.

Тепер Григорій пильно розглядав її очі, її вуста. Ні, їх не хотілося цілувати, вони не розпалювали пристрасті, він би не взяв її в коханки, як брав чи не кожному зі своїх натурниць, її портрет аж ніяк не можна було б долучити до його звабливих «Жінок України». А проте в ній було щось таке, чого він ніколи досі не писав.

Григорієві пригадався давній випадок, коли з Віктором вони поїхали на риболовлю на щойно купленому арт-дилером джипові. На березі їх нагло заскочила велика злива, вони загрузли в багнюці, вже думали мерзнути в машині всю ніч, – аж якийсь мужик витягнув їх своїм узиком. Згодом виявилось, що це місцевий священик, і він нагодував їх смаженою картоплею, напоїв липовим чаєм із медом, поклав у себе у вітальні спати, бо двигун джипа якось недобре кахикав, і вони вирішили не рушати проти ночі ґрунтовою дорогою. Зранку батюшка спершу щось підкрутив і відрегулював під капотом авто, яке так підвело Віктора і Григорія напередодні, а потім повів їх до своєї церкви та показав давні ікони, якими благоговійно пишався. Дізнавшись, що Григорій художник, панотець хотів замовити йому новий образ. Однак Григорій відмовився: він уявлення не мав, як малювати ікони.

Тепер же, споглядаючи цю юну дівчину, яку нарешті-таки розгледів, Григорій ураз збагнув, що міг би створити образ...

Раптові мить захоплених розмислів перервав дзвінок мобільного. Віктор нагадував Григорієві, що сьогодні той має бути точно о сьомій (це вже з урахуванням «мистецького» запізнення Григорія) у галереї «Арт-трамвай»: вони починали піар-кампанію «Жінок».

Далеко за північ Віктор підвозив Григорія додому на своєму сріблясто-сірому боліді, що не лише розганявся до ста кілометрів за дві секунди, а й із такою ж швидкістю наганяв страшенну заздрість на всіх, хто його бачив.

Узагалі сріблясто-сірий колір був не лише на візитівці Віктора, він був суцільною візитівкою цього перспективного арт-дилера. Одягав він «Ар-

мані» або «Версаче» – його бездоганно елегантний і захмарно дорогий костюм був сріблясто-сірим; міняв «Порше» на «Бугатті» – його кар незмінно блищав, немов відполіроване срібло. Віктор серйозно працював над створенням свого іміджу, з яким розраховував незабаром з'явитися на Сотсбісі та Крістісі.

Сп'яніло розвалившись на сріблясто-сірому сидінні з натуральної шкіри, Григорій ділився з товаришем своїми похмурими думками:

– Послухай-но, ці мусульмани забирають наших жінок, а ми мовчки спостерігаємо. Наступного разу, коли будемо в ресторані, придивися, скільки навколо арабів із нашими дівчатами. Вони зманюють найкращих, вивозять їх з України... А ми стоїмо осторонь і лише споглядаємо...

– Звісно, вони вибирають красунь. Ти ж сам тільки із вродливими кохаєшся, хіба в тебе був зв'язок хоч з однією несимпатичною натурницею? – знехотя відказав Віктор. Йому був незрозумілий філософсько-пафосний настрій Григорія, відомого в мистецьких колах своїми мачівськими подвигами.

Однак Григорій не міг угамуватися.

– Невже історія нас нічого не навчила?! Приходили турки-татари і лишили нам чорні брови, а чому в наших руських дівчат мають бути чорні брови?..

Віктор хотів щось заперечити на те, мовляв, дівчата все одно підфарбовували би брови в чорний колір, а з природно чорними бровами їм треба менше косметики витратити, однак Григорій не дав йому й слова видобути:

– Наші Роксолани мусили народжувати їм султанів замість того, щоб народжувати нам козацьких отаманів... Тепер вони одягають на наших дівчат хіджаб...

Григорій гарячкував, у голові йому грало випите в «Арт-трамвай» тепле шампанське (від охолодженого завжди швидко п'янів), тож думки почали губитися, а слова плутатись. Але Віктор увімкнув на повну гучність легку популярну музику, і Григорієві не залишилося нічого іншого, як мовчки сопіти й нервово барабанити пальцями в такт бездумно-безжурній мелодії.

Наступного дня Григорій відчинив двері дружині замовника-мусульманина, яка знову прийшла одна, без молодшого брата Алішера, заспанним, неголеним і похмурим. Спершу, як і впродовж усіх попередніх сесій, вони мовчали. Потім Григорієві спало на думку, що він досі не знає її імені. Це його здивувало, і він вирішив одразу ж виправити ситуацію.

Дівчина нічого не відповіла. Чоловікові довелося повторити запитання.

– Маріам, – промовила його світло-русява сіроока натурниця.

Від здивування Григорій ледве не зронив пензлик.

– Не може бути! – вигукнув він. – Хіба ти не українка?!

Неохоче, тихо і скупко Маріам пояснила:

– Перед весіллям із Моххамедом я прийняла іслам, і відтоді мене звать Маріам.

Більше вона нічого не сказала. Як Григорій не випитував дівчину, вона так і не назвала свого справжнього імені. Робота зовсім не ладилася того дня, і Григорій тільки робив вигляд, що пише портрет, щоб потім не було проблем із замовником...

Відпустивши Маріам, він пішов до бару. Пірнувши у вайлуватий сизий дим кімнати для курців, наштотхнувся на Аркадія, колегу по ремеслу, також переважно портретиста, однак, на відміну від Григорія, дуже невдачливого у фінансовому плані. Перебуваючи весь час на «міліні», Аркадій ніколи не відмовлявся від дармових частувань. Рознервований, злегка захмелілий Григорій гарячково намагався розтлумачити Аркадієві глибину трагедії імені: вона ж Марія, або Марічка, або Мар'яна, або Маринка, але яка ж вона Маріам?! Проте Аркадія, видно, хтось уже встиг пригостити до Григорія, і він, перехиливши ще один келих, лише кліпав геть посоловленими очима, бездумно повторюючи: «М-м-м»...

Розчарований Григорій вийшов із бару ще більш роздратованим. До себе в студію повертатися не хотілося: не був певен, що стримається і не пошматує вже майже завершений портрет Моххамедової Маріам, а, попри недавні гнівні промови, був він усе ж таки більше прагматиком-грошолюбом, аніж патріотом-романтиком. Так і пішов блукати вулицями осіннього міста, уздовж клумб, на яких якимось рвучко – в передчутті близьких морозів – відцвітали останні квіти.

Знічев'я Григорій набрів на знайомий фасад. Давно не фарбовані літери над центральним входом указували, що це Музей стародавнього українського мистецтва. Григорій не був тут зі студентських років. Тоді ж йому як культуру курсу – і пофартило взяти на себе такий обов'язок! – доправили супроводити до музею приїжджого професора-італійця, спеціаліста із сакрального європейського мистецтва XIV–XV століть. На вулиці стояв незвично спекотний травень, і Григорій, без зайвої думки, зайшов до музею в одній футболці. У першій же залі про це пожалкував. У музеї підтримували спеціальну температуру, і яку саме, можна було здогадатися одразу, побачивши співробітниць у теплих куртках. Добре, що й італієць, хоч і одягнутий у піджак – до університету він завжди приходив у костюмі, не відступаючи від традиційно-

го іміджу професора, – невдовзі також, очевидно, змерз, і Григорієві тортури завершилися в третій залі. Проте і цього йому вистачило, щоб надовго запам'ятати той музейний холод.

Був ще і другий, тьмяніший спогад, пов'язаний з отим «культпоходом»: надмірно захоплені, як вважав тоді Григорій, вигуки професора-італійця біля якоїсь ікони. Григорія вона нічим не вразила, лише назва її здивувала. Зараз він не пам'ятає її точно, пригадував лише, що звучала незвично, здається, якось «квітково».

Раптом Григорієві запекло з'ясувати, як же та ікона називалася – щось його почали хвилювати імена...

Хоч і цього разу йому було зовсім не тепло, чоловік обійшов усі зали сакрального мистецтва двічі, однак того, що шукав, не знайшов. Йому не хотілося полишати музей ні з чим, тож звернувся до однієї з бабусь-працівниць, що куталася не лише в зимову куртку, а й у пухову хустку.

Та неймовірно зраділа запитанню.

– Ви, юначе (від цього звертання Григорій знову відчув себе студентом, і йому стало ще холодніше), певно, маєте на увазі ікону XV століття «Нев'янучий цвіт». Це гордість нашого музею. Такі образи малювали тільки в Україні, і збереглося їх всього кілька. У наш музей вона потрапила...

Але Григорієві не хотілося вислуховувати всю лекцію жінки, якій уже не один місяць поспіль ні з ким було поділитися своїми знаннями.

– А в якій залі її можна побачити? – досить неввічливо перебив він.

– Зараз вона на реставрації, – почув дещо ображену відповідь.

– На реставрації... – зітхнув Григорій так, немов розкралося його серце.

Бабуся миттю зжалася над ним.

– А ви, молодий чоловіче, репродукцію подивіться: у книзі, у магазині, внизу при виході...

Григорій якомога ввічливіше подякував, і це її трохи втішило.

Книг із репродукціями картин, що зберігалися в музеї, продавалося кілька – на вибір: вартістю від тридцяти до трьохсот гривень. Григорій переглянув майже всі, але того, що він шукав, не було ніде. Залишилася тільки одна – найповніше видання, найдорожче (це воно коштувало триста) і поставлене найвище – на верхній полиці. Старенька-престаренька продавчиня довго відмовлялася лізти за альбомом і не хотіла пускати Григорія: видно, не довіряла молодикові, але зрештою йому вдалося її вмовити.

Записана книга одразу розгорнулася на потрібній сторінці. Ікона «Нев'янучий цвіт» походила, за однією з версій, із села Ліська... Репродукція була досить непоганої якості. На однотонному тлі, вкритому визолоченими стилізованими квітами з

п'ятьма округлими пелюстками, добре виділявся образ світлоосої сіроокої Мадонни, яка тримала в одній руці Сина, а в другій – стебло квітучої білої лілії...

Григорій прикро розчарував стареньку тим, що не придбав книгу.

...Невдовзі після того настав день останньої сесії. Маріам сяяла, як завжди. Григорій майже закінчив портрет, аж тут його наче штрикнуло зсередини.

– Хочете, я намалюю Вас із квітами?

– Що Ви маєте на увазі? – запитала дівчина.

– Ну, з букетом троянд чи орхідей – на Ваш вибір.

– Навіщо?

– Усі жінки люблять квіти. Мої замовниці часто просять намалювати їм у руках чи волоссі щось яскраве або екзотичне.

Маріам ледь помітно посміхнулася й заперечливо похитала головою.

Григорій продовжив викінчувати тонкі контури.

– Хоч, знаєте, певно, намалюйте мене з яблуневим цвітом, – раптом промовила Маріам.

– Це такі блідо-рожеві квіточки з п'ятьма пелюстками? – уточнив ошелешений Григорій. Окрім традиційних троянд і орхідей, які він і запропонував, його зрідка просили прималювати тюльпани чи нарциси або, ще рідше, альстромерії чи лотоси, і тому він нечітко уявляв собі квітки яблуні.

– Блідо-рожеві, – підтвердила Маріам.

– Але чому яблуня? – не приховував подиву Григорій.

– Мої батьки дуже люблять, коли цвітуть яблуні, вони освідчилися в коханні під квітучою яблунею... І, – помовчавши, додала Маріам, – про яблуневий цвіт люди не кажуть, що він «зів'яв», говорять «відцвіла яблуня», але це «відцвіла» означає, що зав'язалися яблучка...

Увечері Вікторіві довелося насильно витягати Григорія на прес-конференцію: відступити від плану піар-кампанії означало поставити під загрозу фінансову успішність проекту «Сучасні жінки України», а цього Віктор, який давно вже задумав купити сріблясто-сіру яхту, не міг допустити. До теперішнього вечора він ніколи не мав проблем із Григорієм (на відміну від стосунків з іншими художниками, але про це знав тільки сам Віктор і ні з ким не ділився деталями свого бізнесу) – сьогодні ж Григорія як підмінили. Хоч той і не був напідпитку, а все поривався шукати якусь реставраційну майстерню, щоб подивитися там на образ. Лише тоді, як Віктор пообіцяв знайти ту клятву майстерню й добитися допуску туди для Григорія, художник погодився їхати до журналістів. Навіть на супершвидкісному «Бугатті» їм ледве вдалося прибути вчасно.

Дорогою Григорій спробував продовжити тему ікони, наполягаючи, щоб Віктор пригадав історію з батюшкою на рятівному узязку: як священник попросив його, Григорія, намалювати образ Диви Марії, а він тоді відмовив, а тепер...

– Тепер я збагнув, ні, відчув – отут, – Григорій із запалом стугонув себе у груди, – я відчув, що мої «Жінки», якими б технічно досконалыми не були, – лише мальовидло... Пам'ятаєш ті старі образи в церкві?..

Віктор не став потурати несподіваному ходу думок Григорія і відрізав:

– Ікони не моя спеціалізація.

Обіцянки своєї Віктор не дотримався. Перші два дні після тієї прес-конференції, до речі, дуже вдалої, незважаючи на форс-мажор, що їй передував, він розповідав Григорієві, що шукає вихід на майстерню, скаржився, що отримати доступ туди не так просто, бо у відділі реставрації ікон спецрежим, – а потім кудись зник. Його мобільний був «поза зоною досяжності», й ані сріблясто-сірого костюма, ні сріблясто-сірого боліда не бачив ніхто з їхніх спільних знайомих.

Відавши картину замовникові (Моххамед пильно подивився на яблуневий цвіт, але нічого не сказав), Григорій вирушив у тривале турне престижними барами та ресторанами міста. Десь під кінець другого тижня він несподівано набачив у фешенебельній залі одразу двох своїх знайомих. Одним був Аркадій, котрий невідомо яким чином потрапив до такого дорогого закладу, другим – Моххамед. Григорій схопив Аркадія за рукав і всадив його поруч із собою за столик, якнайближчий до свого колишнього клієнта, котрий поважно сидів серед трьох інших статечних арабів. Григорій гадав, що Моххамед зробить вигляд, ніби вони незнайомі, але той йому кивнув.

Обидва столики обслужили одночасно. Мусульмани пригощалися різноманітними м'ясними стравами й нічого не пили. Григорій з Аркадієм пили багато, закушували одноманітно баликом. Через якийсь час Григорієві почало здаватися, що Моххамед зиркав на нього з насмішкою. «Я зараз тобі покажу, мусульманин ти самовпевнений», – подумки пригрозив йому Григорій.

– Знаєш, яке в мене недавно замовлення було? – навмисно дуже голосно, щоб і за сусіднім столиком напевно почули, звернувся Григорій до Аркадія. – Ніколи не вгадаєш! Я одну мусульманку малював, гарненьку таку жіночку. Хоч вона недавно стала мусульманкою, а до того звалася Марією...

Григорій випив ще і збирався далі розвинути тему, щоб у супутників Моххамеда не залишилося жодних сумнівів щодо того, про кого йдеться, як до нього підійшли двоє арабів міцної статури. Вони дуже люб'язно запросили його продовжити вечір

разом із ними за їхнім столиком, трохи віддалік. Григорій їх одразу зрозумів...

Протверезівши наступного ранку, він пожалкував про свій безглуздий вибрик. Чоловік не боявся помсти – він майже не сумнівався, що Моххамед був досить розсудливим для того, щоб утриматися від гарячого вчинку, – але знехотя подумав, що тепер, вірогідно, доведеться повернути Моххамеду п'ять тисяч: усе-таки однієї умови контракту він не дотримався.

Ще раз прокручуючи подумки вчорашній вечір, Григорій обводив поглядом свою студію. Око зупинилося на давно засохлих айстрах, які він досі так і не викинув. Григорій витягнув квіти зі склянки, і їхні пелюстки, що втрачали свої кольори з го-стрим, але ніким не поміченим болем, тихо посипалися на підлогу. А щойно він підставив долоню, щоб зібрати решту пелюсток, як задзвонив мобільний телефон. На дисплеї висвітився незнайомий і дивний номер, що починався на + 972.

Григорій, сумно споглядаючи, як тонкі пелюстки сухим дощем розтрушуються по підлозі, натиснув на кнопку із зеленою слухавкою і промовив: «Алло!» Щось клацнуло, з'єднання відбулося, і Григорій почув сердитий голос Віктора.

– Ти де? – було першим, що запитав Григорій.

– На землі обітованій, – прозвучало у відповідь. – І тобі раджу швидше кудись утікати...

– Ти в Ізраїлі? – перепитав Григорій. – А що ти там робиш?

– Це я в тебе дуже хотів запитати!!! Далася тобі тоді твоя ікона! Я на реставраційну майстерню швидко вийшов, а далі почалася якась незрозуміла катавасія, не хотіли мене туди пускати; мене, звісно, це зачепило: який би там не був суперспецрежим, але щоб я, з моїми грошима та зв'язками... Однак невдовзі я збагнув у чому справа: ікона-то твоя вже, видно, давно Україну полишила. І я навіть намацав кінці, куди і завдяки кому вона поманувала. Але коли я зрозумів, на чий слід натрапив, одразу ж купив квиток з України і почав замінити свої сліди...

Григорієві здалося, що за спиною в нього щось зашурхотіло, і він вирішив сходити перевірити, чи замкнув учора вхідні двері.

– ... і тобі раджу якомога швидше вшиватися з України, бо вони й на тебе вийдуть, і, хоч ти і не завітисся там, куди мене з твоєї ласки занесло, вони на все підуть, щоб перестрахуватися. Тому мерщій бери паспорт і кредитку, хапай першу-ліпшу зі своїх пасій і дуй на курорт, тільки вибирай щось екзотичне та далеке...

Однак цієї поради Григорій уже не почув. Холодне дуло торкнулося його скроні, а чиясь гаряча рука плавно, але рішуче вийняла з його долоні телефон...